

Piše: Igor Isailović

Reforma pravosuđa

Ekonomski rast i prosperitet Srbije nije plod srećnih okolnosti već su se stvorili realni ekonomski preduslovi za ekspanziju novih investicija. Stabilne političke prilike, proaktivno rešavanje nagomilanih problema, želja za evropskim integracijama, vladavina prava, predvidivost u poslovanju, izdašna podsticajna politika za nova ulaganja i digitalizacija određenih birokratskih procedura okuražile su kako domaće tako i strane investitore da hrabrije ulažu i time pokrenu talas investicija koji je počeo da menja našu zemlju iz korena. Do sada nismo bili kadri da se uopšte bavimo pitanjima razvoja velikih infrastrukturnih projekata jer je budžet bio premali i prezadužen, a ad hok problema bilo je toliko da su se organi izvršne vlasti bavili samo tim problemima. Konstantni rast BDP-a kada su najrazvijenije ekonomije Evrope najavile recesiju jeste par ekselans primer da smo na dobrom putu i da treba da nastavimo istim putem tj. da ignorišemo digresivne teme koje nam preporučuje dnevna politika.

Da bi neko nastavio da raste, svakako ne sme da bude statičan već proaktivan. Na svim preduslovima koji su počeli da menjaju navike investitora, tj. preduslovima koji su pokrenuli veliki investicioni ciklus, neophodno je konstantno raditi jer sadašnji preduslovi nisu najidealniji. Dakle, poradilo se na „ispravljanju krive Drine“, ali nedovoljno da se sada možemo opustiti. Štaviše, posla je daleko više nego što možemo da zamislimo.

Pre svega, neophodno je uraditi mnogo po pitanju reforme pravosuđa jer je vladavina prava jedan od najbitnijih preduslova za rast ekonomije. Očekujemo da privučemo nove investicije dok nam suđenja traju večno, a to se sigurno neće desiti.

Kao i uvek, ovaj problem je potrebno prvo skenirati pa tek onda predložiti najbolje moguće rešenje. Digitalizacija u pravosuđu je svakako bitno pitanje za rešavanje ovog problema. Nejasno je kako se danas u 21. veku i eri digitalne revolucije, pošta u pisanoj formi i dalje fizički šalje. Nejasno je takođe zašto se odluke sudova ne potpisuju digitalnim potpisom.

Šta bi tu dobilo pravosuđe i više je nego očigledno, ali je ipak potrebno navesti kakvo je stanje danas i kakvo bi bilo sa sitnim korekcijama.

Naime, dostavljanje jeste jako bitna činjenica u parničnim postupcima i do sada se najviše vremena gubilo u dostavi inicijalnih akata, poziva i podnesaka. U postupcima gde ima više učesnika u postupku, ekspedicija pošte, poštanski troškovi i uredna dostava predstavljaju noćnu moru kako za sud tako i za učesnike postupka. Ova operacija u određenim postupcima traje i po par meseci, a ukoliko bi pravilo bilo da svaki učesnik u postupku mora da ima registrovanu adresu e-pošte za prijem pismena, ova operacija trajala bi samo jedan sekund. Dokazivanje da li je neko primio poštu ili ne bilo bi stotruko jednostavnije i lakše. Troškovi za nabavku papira, koverata, poštanskih troškova, službe ekspedicije, zavođenja itd. bili bi ukinuti. Postupci bi u proseku trajali kraće za bar trećinu vremena.

Digitalno potpisivanje sudskih odluka i podneska bili bi prava revolucija u pravosuđu. Digitalnim potpisom štampači, papiri i koverte bili bi bespredmetni. Digitalnim potpisom niko više ne bi mogao da antitadirati sudske odluke i ostala pismena, a to uopšte nije zanemarljivo i nebitno rešenje, kako zbog zakonskih rokova tako i zastarelosti.

Digitalno potpisivanje sudskih odluka i podneska bili bi prava revolucija u pravosuđu. Digitalnim potpisom štampači, papiri i koverte bili bi bespredmetni. Digitalnim potpisom niko više ne bi mogao da antitadirati sudske odluke i ostala pismena, a to uopšte nije zanemarljivo i nebitno rešenje, kako zbog zakonskih rokova tako i zastarelosti.

Naime, kada bi digitalni potpis bio neophodan, sudije više ne bi mogla da antitadiraju datum na sudskoj odluci pa bi morali da poštuju zakonske rokove za izradu odluke. Upravo je to bio mehanizam rada Agencije za privredne registre koja je primer kako je i u našoj zemlji moguće da birokratija bude uspešnije i efikasnija od bilo koje zemlje Sveta.

Možda je najbolje IT rešenje da stranke u postupku budu registrovane u sudskom IT sistemu te da nesmetano pristupaju predmetu u elektronskom obliku. U tom slučaju sud ne bi morao da šalje isprave elektronskom poštom već bi učesnici u postupku bili dužni da budu mnogo ažurniji i efikasniji jer pravda ponekada i nije pravda ukoliko se predugo čeka.

Igor Isailović, advokat